

U wordt verzocht in het middenvak plaats te nemen.

Stilte

**Opening viool en piano: 'Erbarme
dich, mein Gott'
(J.S. Bach) en lied 590 (Nu valt de
nacht)**

Welkom en bemoediging

Bloemschikking

Zingen: psalm 22: 1 en 2

1. Mijn God, mijn God, waar-om ver-laet Gij mij
en blijft zo ver, ter-wijl ik tot U schrei,
en redt mij niet, maar gaat aan mij voor-bij?
Hoe blijft Gij zwij-gen?
Mijn God, ik doe tot U mijn kre-ten stij-gen
bij dag, bij nacht. Tot U slechts kan ik vluch-ten,
maar krijg geen rust, geen ant-woord op mijn zuch-ten
in klacht op klacht.

2 Nochtans, op U, o God die heilig zit
 en troont op lofgezangen, U gewijd
 door Israël dat Gij hebt uitgeleid,
 steunt ons vertrouwen,
 immers de vaders bleven op U bouwen,
 dat gij hen nam in heilig bescherming:
 Gij hebt, als zij U riepen om ontferming,
 hen niet beschaamd.

Schriftlezing: Hosea 6: 1-6

Israëls boetelied en Gods antwoord

Kom, laten wij teruggaan naar de HEER!

Hij heeft ons verscheurd, hij zal ons genezen;

de hand die sloeg, zal ons verbinden.

Hij redt ons na twee dagen van de dood,

de derde dag doet hij ons opstaan:

in zijn nabijheid zullen wij leven.

Dan zullen wij hem kennen,

ernaar jagen om de HEER te kennen.

Even zeker als de dageraad zal hij komen,

hij komt naar ons als milde regen,

als de lenteregen die de aarde drenkt.'

Wat moet ik met je beginnen, Efraïm? Wat moet ik met je beginnen,

Juda? Want jullie liefde is als een ochtendnevel, als dauw die 's

morgens vroeg verdwijnt. Daarom heb ik jullie gedood met de

woorden die ik sprak, jullie neergehouwen door mijn profeten; zo brak

het volle licht van mijn recht door. Want liefde wil ik, geen offers; met

God vertrouwd zijn is meer waard dan enig offer

Zingen: 'Met de boom des levens'

Lied 547: 1, 2 en 3

2 Laten wij dan bidden in dit aardse dal,
 dat de lieve vrede ons bewaren zal,
 Kyrie eleison, wees met ons begaan,
 doe ons weer verrijzen uit de dood vandaan,

3 want de aarde vraagt ons om het zaad des doods,
 maar de hemel draagt ons op de adem Gods.
 Kyrie eleison, wees met ons begaan,
 doe ons weer verrijzen uit de dood vandaan

We zullen het lijdensevangelie volgens Johannes gaan lezen met vier stemmen, die ieder een eigen rol vervullen.

Johannes 18: 1-12

Nadat Jezus dit alles gezegd had, ging hij met zijn leerlingen naar de overkant van de Kidronbeek. Daar liep hij een olijfgaard in, met zijn leerlingen.

Judas, zijn verrader, kende deze plek ook, want Jezus was er vaak met zijn leerlingen samengekomen. Judas ging ernaartoe, samen met een cohort soldaten en dienaren van de hogepriesters en de Farizeeën. Ze waren gewapend en droegen fakkels en lantaarns. Jezus wist precies wat er met hem zou gebeuren. Hij liep naar hen toe en vroeg:

‘Wie zoeken jullie?’

‘Jezus uit Nazaret.’

‘Ik ben het,’

Judas, zijn verrader, stond erbij.

Toen hij zei: ‘Ik ben het,’ deinsden ze achteruit en vielen op de grond.

Weer vroeg Jezus:

‘Wie zoeken jullie?’

en weer zeiden ze:

‘Jezus uit Nazaret.’

‘Ik heb jullie al gezegd: “Ik ben het,”

‘Als jullie mij zoeken, laat deze mensen dan gaan.’

Zo gingen de woorden in vervulling die hij gesproken had:

‘Geen van hen die u mij gegeven hebt, heb ik verloren laten gaan.’

Daarop trok Simon Petrus het zwaard dat hij bij zich had, haalde uit naar de slaaf van de hogepriester en sloeg hem zijn rechteroor af;

Malchus heette die slaaf.

Maar Jezus zei tegen Petrus:

‘Steek je zwaard in de schede.

Zou ik de beker die de Vader mij gegeven heeft niet drinken?’

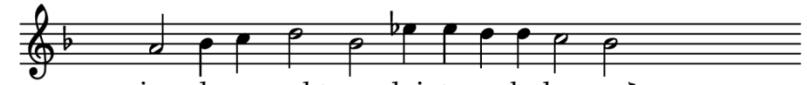
De soldaten met hun tribuun en de Joodse gerechtsdienaars grepen Jezus en boeiden hem.

Zingen: ‘Licht voor der wereld’

lied 587: 1, 2 en 3

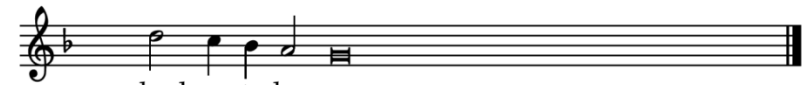
1 Licht voor de we-reld, geeft U zich ge-van-gen

in de-ze nacht van dui-te-re be-lan-gen?

Ik zoek U, Heer, en vraag U: maak mijn o-ren

heel om te ho-ren.

2. Eén mens moet sterven om een volk te redden.

Door uw gehoorzaam lijden kan ik verder,

Warm ik mij aan uw liefde die niet loochent.

Open mijn ogen.

3. Hemelse koning, door God uitgekozen,

waarom staat U terecht als rechteloze?

U hebt geen schuld, de waarheid is geschonden.

U draagt mijn zonden.

Johannes 18: 13-27

Ze brachten hem eerst naar Annas, de schoonvader van Kajafas.

Kajafas was dat jaar hogepriester en hij was het die de Joden had voorgehouden: ‘Het is goed dat één man sterft voor het hele volk.’

Simon Petrus liep met een andere leerling achter Jezus aan. Deze andere leerling kende de hogepriester en ging met Jezus het paleis van de hogepriester in, maar Petrus bleef buiten bij de poort staan.

Daarop kwam de andere leerling, de kennis van de hogepriester, weer naar buiten; hij sprak met de portierster en nam Petrus mee naar binnen.

Het meisje sprak Petrus aan:

'Ben jij soms ook een leerling van die man?'

'Nee, ik niet.'

De slaven en de gerechtsdienaars stonden zich te warmen bij een vuur dat ze hadden aangelegd omdat het koud was; ook Petrus ging zich erbij staan warmen.

De hogepriester ondervroeg Jezus over zijn leerlingen en over zijn leer.

Jezus zei:

'Ik heb in het openbaar tot de wereld gesproken. Ik heb steeds onderricht gegeven op plaatsen waar de Joden bij elkaar komen, in synagogen en in de tempel, en nooit heb ik iets in het geheim gezegd. Waarom ondervraagt u mij? Vraag het toch aan de mensen die mij gehoord hebben, zij weten wat ik gezegd heb.'

Toen Jezus dat zei gaf een van de dienaren die erbij stonden, hem een klap in het gezicht:

'Is dat een manier om de hogepriester te antwoorden?'

'Als ik iets verkeerd gezegd heb, zeg dan wat er verkeerd was, maar als het juist is wat ik heb gezegd, waarom slaat u me dan?'

Daarna stuurde Annas hem geboeid naar Kajafas, de hogepriester. Simon Petrus stond zich intussen nog steeds te warmen.

'Ben jij soms ook een leerling van hem?'

'Nee, ik niet.'

Maar een van de slaven van de hogepriester, een familielid van de man van wie Petrus het oor had afgeslagen, zei:

'Maar ik heb toch gezien dat je bij hem was in de olijfgaard?'

Weer ontkende Petrus, en meteen kraaide er een haan.

Viool en piano: 'Ik wil mij gaan vertroosten in Jesu lijden groot'

(Nico de Mes)

Johannes 18: 28-19-3

Jezus werd van Kajafas naar het pretorium gebracht. Het was nog vroeg in de morgen. Zelf gingen ze niet naar binnen, om zich niet te verontreinigen voor het pesachmaal.

Daarom kwam Pilatus naar buiten en vroeg:

'Waarvan beschuldigt u deze man?'

'Als hij geen misdadiger was, zouden we hem niet aan u uitgeleverd hebben.'

'Neem hem dan mee, en veroordeel hem volgens uw eigen wet.'

'Wij hebben het recht niet om iemand ter dood te brengen.'

Zo ging de uitspraak van Jezus in vervulling waarin hij aanduidde welke dood hij sterven zou.

Nu ging Pilatus het pretorium weer in. Hij liet Jezus bij zich komen en vroeg hem: 'Bent u de koning van de Joden?'

'Vraagt u dit uit uzelf of hebben anderen dit over mij gezegd?'

'Ik ben toch geen Jood,'

'Uw volk en uw hogepriesters hebben u aan mij uitgeleverd – wat hebt u gedaan?'

'Mijn koningschap hoort niet bij deze wereld. Als mijn koningschap bij deze wereld hoorde, zouden mijn dienaren wel gevochten hebben om te voorkomen dat ik aan de Joden werd uitgeleverd. Maar mijn koninkrijk is niet van hier.'

'U bent dus koning?'

'U zegt dat ik koning ben,'

'Ik ben geboren en naar de wereld gekomen om van de waarheid te getuigen,

en ieder die de waarheid is toegedaan, luistert naar wat ik zeg.'

'Maar wat is waarheid?'

Na deze woorden ging hij weer naar de Joden buiten.

'Ik heb geen schuld in hem gevonden,'

'Maar het is bij u gebruikelijk dat ik met Pesach iemand vrijlaat – wilt u dat ik de koning van de Joden vrijlaat?'

Toen begon iedereen te schreeuwen:

'Hem niet, maar Barabbas!'

Barabbas was een misdadiger.

Toen liet Pilatus Jezus geselen. De soldaten vlochten een kroon van doorn takken, zetten die op zijn hoofd en deden hem een purperen mantel aan.

Ze liepen naar hem toe en zeiden:

'Leve de koning van de Joden!'

en ze sloegen hem in het gezicht.

Zingen: 'Wie heeft u zo geslagen'
Lied 577: 2

2 Wie heeft U zo geslagen,
waarom moet Gij verdragen
die bitterheid en pijn?
Gij zijt toch zonder zonde,
toch niet in 't kwaad gebonden
als wij en onze kinderen zijn.

Johannes 19: 4-16a

Pilatus liep weer naar buiten en zei:

'Ik zal hem hier buiten aan u tonen om u duidelijk te maken
dat ik geen enkel bewijs van zijn schuld heb gevonden.'

Daarop kwam Jezus naar buiten,
met de doornenkroon op en de purperen mantel aan.

'Hier is hij, de mens.'

Maar toen de hogepriesters en de gerechtsdienaars hem zagen
begonnen ze te schreeuwen:

'Kruisig hem, kruisig hem!'

'Neem hem dan maar mee en kruisig hem zelf,
want ik zie niet waaraan hij schuldig is.'

'Wij hebben een wet die zegt dat hij moet sterven, omdat hij zich de
Zoon van God heeft genoemd.'

Toen Pilatus dat hoorde werd hij erg bang.

Hij ging het pretorium weer in en vroeg aan Jezus:

'Waar komt u vandaan?'

Maar Jezus gaf geen antwoord.

'Waarom zegt u niets tegen mij?'

'Weet u dan niet dat ik de macht heb om u vrij te laten of u te
kruisigen?'

'De enige macht die u over mij hebt, is u van boven gegeven.
Daarom draagt degene die mij aan u uitgeleverd heeft de meeste
schuld.'

Vanaf dat moment wilde Pilatus hem vrijlaten.

Maar de Joden riepen:

'Als u die man vrijlaat bent u geen vriend van de keizer,

want iedereen die zichzelf tot koning uitroept pleegt verzet tegen de
keizer.'

Pilatus hoorde dat, liet Jezus naar buiten brengen en nam plaats op
de rechterstoel op het zogeheten Mozaïekterras, in het Hebreeuws
Gabbata.

Het was rond het middaguur op de voorbereidingsdag van Pesach.

Pilatus zei tegen de Joden:

'Hier is hij, uw koning.'

'Weg met hem, weg met hem, aan het kruis met hem!'

'Moet ik uw koning kruisigen?'

'Wij hebben geen andere koning dan de keizer!'

Toen droeg Pilatus hem aan hen over om hem te laten kruisigen.

Zingen: 'Licht voor de wereld

Lied 587: 4 en 5

4. Hier is God zelf, ontgaan van alle glorie,
de mens die uit de hemel is geboren.
Ik ben de gesel die Hem openhaalde,
Ik laat hem vallen.

5. Jezus, gekruisigd – met ontzag en deernis
zie ik uw zorg voor moeder en voor leerling,
liefde is dorst naar vrede zonder einde,
water dat wijn wordt.

Johannes 19: 16b-27

Zij voerden Jezus weg; hij droeg zelf het kruis naar de zogeheten
Schedelplaats,

in het Hebreeuws Golgota.

Daar kruisigden ze hem, met twee anderen, aan weerskanten één, en
Jezus in het midden. Pilatus had een inscriptie laten maken die op het
kruis bevestigd werd.

Er stond op 'Jezus uit Nazaret, koning van de Joden'.

Het stond er in het Hebreeuws, het Latijn en het Grieks,

en omdat de plek waar Jezus gekruisigd werd dicht bij de stad lag,
werd deze inscriptie door veel Joden gelezen.

De hogepriesters van de Joden zeiden tegen Pilatus:
 'U moet niet "koning van de Joden" schrijven,
 maar "Deze man heeft beweerd: Ik ben de koning van de Joden".'
 'Wat ik geschreven heb, dat heb ik geschreven,'
 Nadat ze Jezus gekruisigd hadden, verdeelden de soldaten zijn kleren
 in vieren,
 voor iedere soldaat een deel. Maar zijn onderkleed was in één stuk
 geweven,
 van boven tot beneden. Ze zeiden tegen elkaar:
 'Laten we het niet scheuren, maar laten we loten wie het hebben
 mag.'
 Zo ging in vervulling wat de Schrift zegt:
 'Ze verdeelden mijn kleren onder elkaar en wierpen het lot om mijn
 mantel.'
 Dat is wat de soldaten deden.

Bij het kruis van Jezus stonden zijn moeder met haar zuster,
 Maria, de vrouw van Klopas, en Maria uit Magdala.
 Toen Jezus zijn moeder zag staan, en bij haar de leerling van wie hij
 veel hield,
 zei hij tegen zijn moeder:
 'Dat is uw zoon,'
 en daarna tegen de leerling:
 'Dat is je moeder.'
 Vanaf dat moment nam die leerling haar bij zich in huis.

Viool en piano: Ombra mai fu/ Largo (C. F Händel)

Johannes 19:28-30

Toen wist Jezus dat alles was volbracht,
 en om de Schrift geheel in vervulling te laten gaan zei hij:
 'Ik heb dorst.'
 Er stond daar een vat water met azijn;
 ze staken er een majoraantak met een spons in
 en brachten die naar zijn mond.
 Nadat Jezus ervan gedronken had zei hij:
 'Het is volbracht.'
 Hij boog zijn hoofd en gaf de geest.

Zingen: 'Nu valt de nacht'
 Lied 590: 1, 3 en 4

1. Nu valt de nacht.
 Het is vol - bracht:
 de Heer heeft heel zijn le - ven
 voor het men - se - lijk ge - slacht
 in Gods hand ge - ge - ven.

3 Hoe slaapt Gij nu,
 die men zo ruw
 aan 't kruishout heeft gehangen.
 Starre rotsen houden U,
 rots des heils, gevangen.

4 't Is goed, o Heer,
 Gij hoeft de eer
 van God niet meer te staven.
 Leggen wij ons bij U neer,
 in uw dood begraven.

Stilte - de kaars wordt gedoofd

Viool en piano: 'Du Grosser Schmerzenmann'

Johannes 19: 31-37

Het was voorbereidingsdag, en de Joden wilden voorkomen dat de
 lichamen op sabbat, en nog wel een bijzondere sabbat, aan het kruis
 zouden blijven hangen. Daarom vroegen ze Pilatus of de benen van

de gekruisigden gebroken mochten worden en of ze de lichamen mochten meenemen.

Toen braken de soldaten de benen van de eerste die tegelijk met Jezus gekruisigd was, en ook die van de ander. Vervolgens kwamen ze bij Jezus, maar ze zagen dat hij al gestorven was.

Daarom braken ze zijn benen niet.

Maar een van de soldaten stak een lans in zijn zij en meteen vloeide er bloed en water uit.

Hiervan getuigt iemand die het zelf heeft gezien, en zijn getuigenis is betrouwbaar. Hij weet dat hij de waarheid spreekt en wil dat ook u gelooft.

Zo ging de Schrift in vervulling:

‘Geen van zijn beenderen zal verbrijzeld worden.’

Een andere schrifttekst zegt:

‘Zij zullen hun blik richten op hem die ze hebben doorstoken.’

Zingen: ‘Licht voor de wereld’

lied 587: 6 en 7

6. Zing met de psalm: geen woord is er gebroken-
de waarheid is gezien om te geloven.
Daarom Heer Jezus, met de ooggetuige
wil ik mij buigen.

7. Rijke geschenken zou ik willen geven,
eerbied en dank, de mirre van mijn leven.
Eer aan de Heer, die dood en duister keerde,
Licht voor de wereld.

Johannes 19: 38-42

Na deze gebeurtenissen vroeg Josef uit Arimatea – die uit vrees voor de Joden in het geheim een leerling van Jezus was – aan Pilatus of hij het lichaam van Jezus mocht meenemen. Pilatus gaf toestemming en Josef nam het lichaam mee. Nikodemus, die destijds 's nachts naar Jezus toe gegaan was, kwam ook;

hij had een mengsel van mirre en aloë bij zich, wel honderd litra. Ze wikkelden Jezus' lichaam met de balsem in linnen, zoals gebruikelijk is bij een Joodse begrafenis. Dicht bij de plaats waar Jezus gekruisigd was lag een olijfgaard, en daar was een nieuw graf, waarin nog nooit iemand begraven was. Omdat het voor de Joden voorbereidingsdag was en dat graf dichtbij was, legden ze Jezus daarin.

Zingen: 'Een mens te zijn op aarde'

Lied 538: 1, 3 en 4

1. Een mens te zijn op aar - de
 in de - ze we - reld - tijd,
 is le - ven van ge - na - de
 bui - ten de eeu - wig - heid,
 is le - ven van de woor - den
 die op - ge - schre - ven staan
 en net als Je - zus wor - den
 die 't ons heeft voor - ge - daan.

3 Een mens te zijn op aarde in deze wereldtijd,
dat is de dood aanvaarden, de vrede en de strijd,
de dagen en de nachten, de honger en de dorst,
de vragen en de angsten, de kommer en de koorts.

4 Een mens te zijn op aarde in deze wereldtijd,
dat is de Geest aanvaarden die naar het leven leidt;
de mensen niet verlaten, Gods woord zijn toegedaan,
dat is op deze aarde de duivel wederstaan.

De voorbede op de Goede Vrijdag

Tussen de voorbeden zingen we coupletten van lied 561 (O liefde die verborgen zijn)

Goede God,
Hier zijn wij, stand onder het kruis van Jezus Messias.
U die Eén en eeuwig zijn
ver weg en onvoorstelbaar God
maar in uw woord dichtbij
doe ons verstaan – keer ons om naar U toe
keer ons toe naar elkaar.
Wij bidden om vriendelijkheid tussen mensen,
om aandacht en geduld in deze harde snelle wereld,
om een leven menswaardig.
Behoed ons dat wij ons niet verharden.
Geef ons ogen voor elkaar.

Zingen: lied 561: 1, 2

1. O Lief - de die ver - bor - gen zijn
in die - pe stil - ten eeu - wig - heid,
er - barm U o - ver ons be - staan,
het wordt ver - ra - den en ver - daan.

2 Hoe achteloos in ons midden wordt
het kostbaar mensenbloed gestort
en in het onbarmhartig licht
het kruis des Heren opgericht.

Wij bidden U voor allen die in gevangenschap leven
in cellen opgesloten, in angsten gekerkerd
in vooroordelen en vijandsbeelden gevangen.
En voor allen die als vreemden naar dit land gekomen zijn,
dat zij gastvrijheid ontmoeten,
gelijkberechtigd worden,
een waardig leven kunnen leiden in ons midden.
En voor allen die ontworteld zijn, voortvluchtig, leeg.
En voor allen die, tegen de chaos in, hun leven ordenen.

Zingen: lied 561: 3

3 De minsten van de mensen zijn
daar uitgestrekt in angst en pijn.
Tot aan het eind der wereld lijdt
Christus in hun verlatenheid.

Voor onszelf bidden wij dat wij onze verantwoordelijkheid nemen; dat het verst-afgelegene rampgebied ons niet te ver is en het meest dichtbij leed niet te dichtbij.

Wij gedenken de plotselinge doden in het verkeer, en allen van wie het leven in één klap veranderd is, in enkele seconden, door de dood van een geliefde.

Voor allen die niet weten wat zij doen en voor hen die het wel weten en het toch doen. Hoort en ziet Gij alle wreedheid aan mensen bedreven, door mensen – kunt Gij dat aanzien?

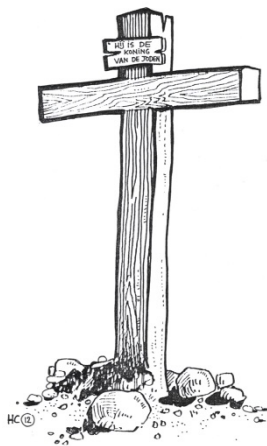
Zingen: lied 561: 4 en 5

4 O Liefde uit de eeuwigheid, die met ons mens geworden zijt, wij bidden, laat ons niet alleen in al het duister om ons heen,

5 opdat ook wij o Heer U niet verlaten in uw diep verdriet, maar bij U zijn in al de pijn waarmee de mensen mensen zijn.

Wees dichtbij en verlicht ons als wij proberen dichtbij elkaar te zijn in goede en kwade dagen. Gedenk in uw erbarming allen die bij ons horen, geef ons elkaar te zegenen en te behoeden en tot vrede te zijn.

Amen

Zingen: 'Jesus leven van ons leven'
Lied 575: 1, 6

1. Je - zus, le - ven van ons le - ven,
 Je - zus, dood van on - ze dood,
 Gij hebt U voor ons ge - ge - ven,
 Gij neemt op U angst en nood,
 Gij moet ster - ven aan uw lij - den
 om ons le - ven te be - vrij - den.
 Dui - zend, dui - zend - maal, o Heer,
 zij U daar - voor dank en eer.

6. Dank zij U, o Heer des levens, die de dood zijt doorgestaan, die Uzelf ons hebt gegeven ons in alles bijgestaan, dank voor wat Gij hebt geleden, in uw kruis is onze vrede. Voor uw angst en diepe pijn wil ik eeuwig dankbaar zijn.

Zegenbede (*allen staan*)

We verlaten in stilte de kerk